

3689

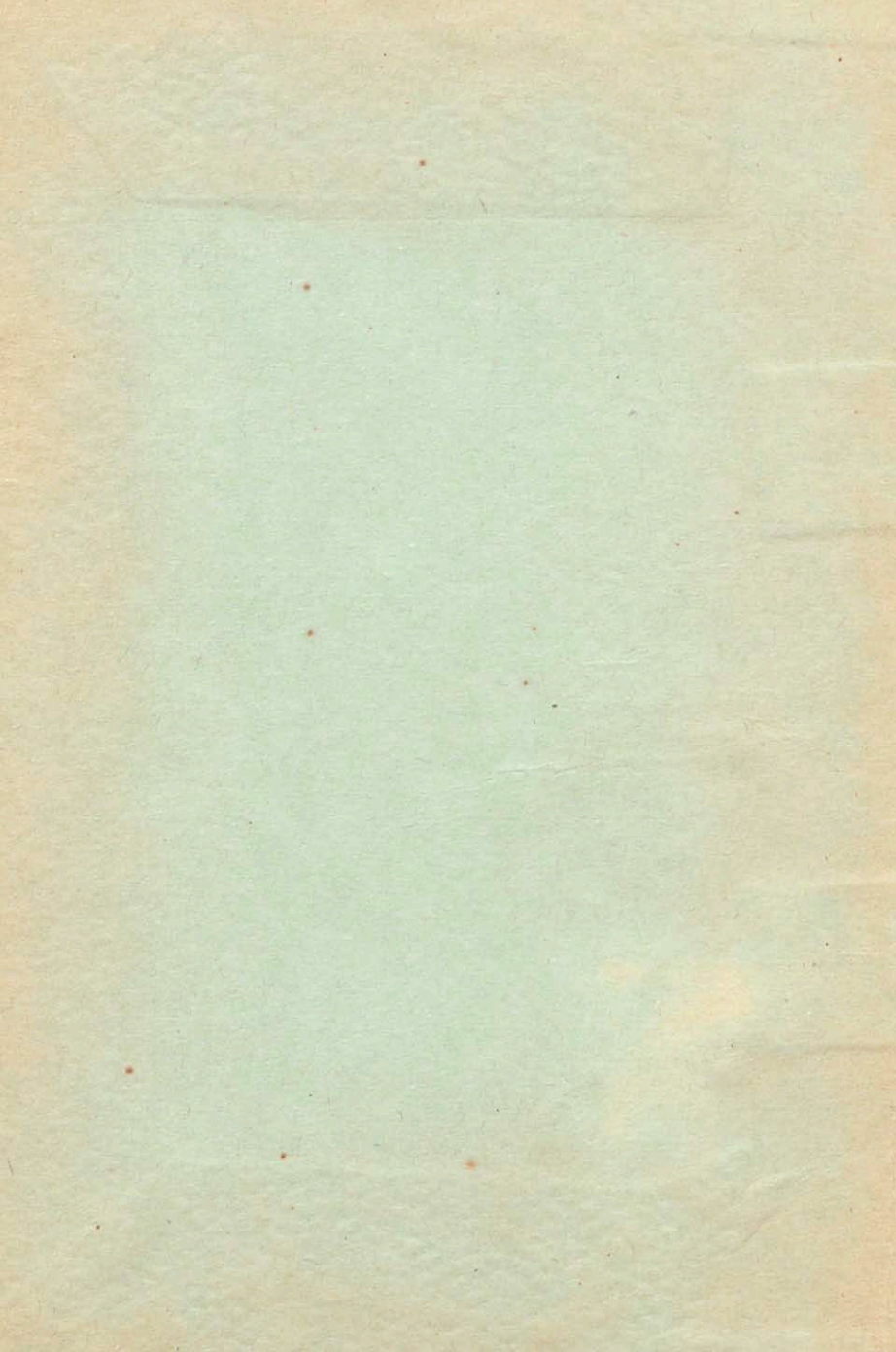
Ասորյակներ

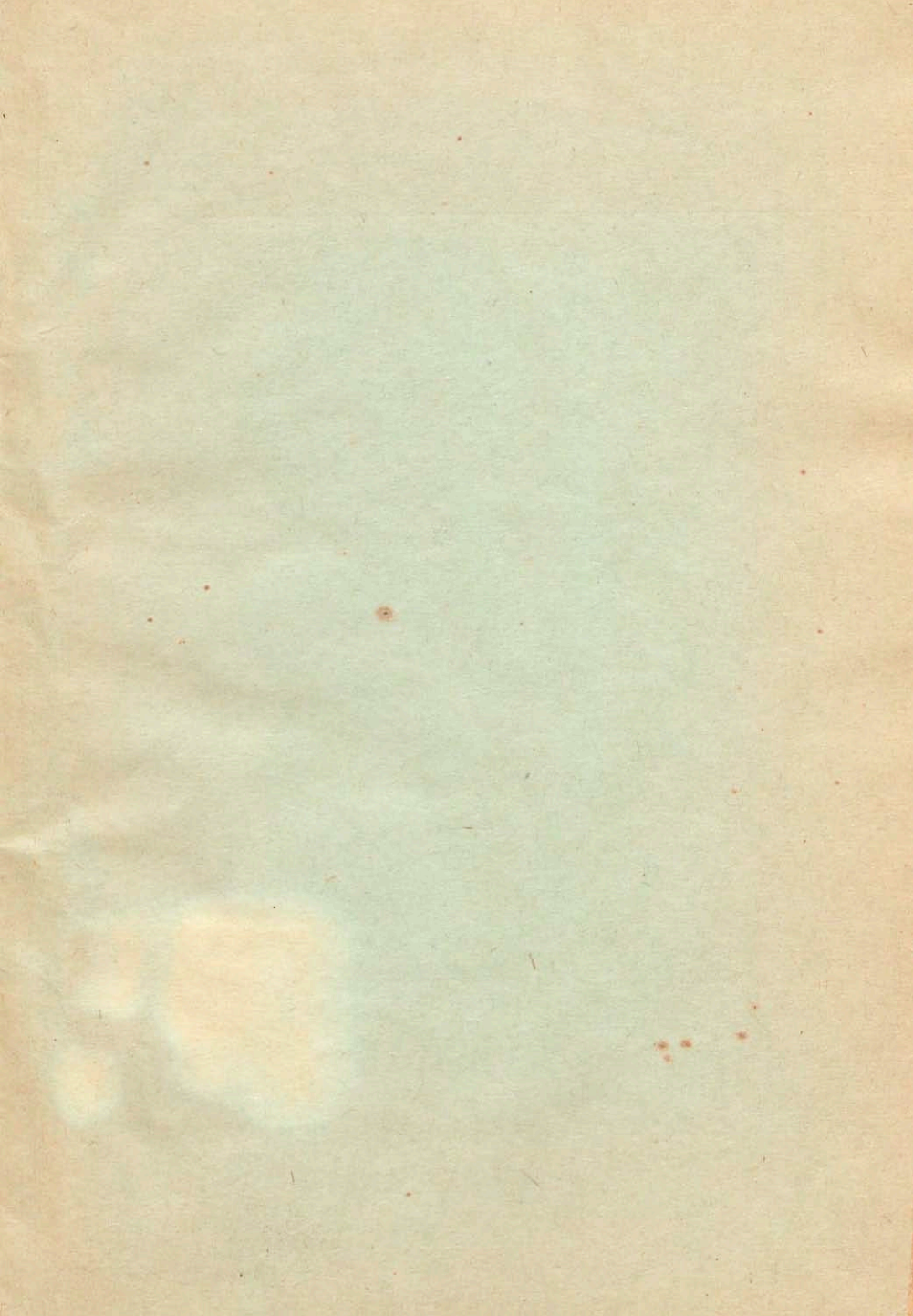
Առեկապուկ
առեկապ

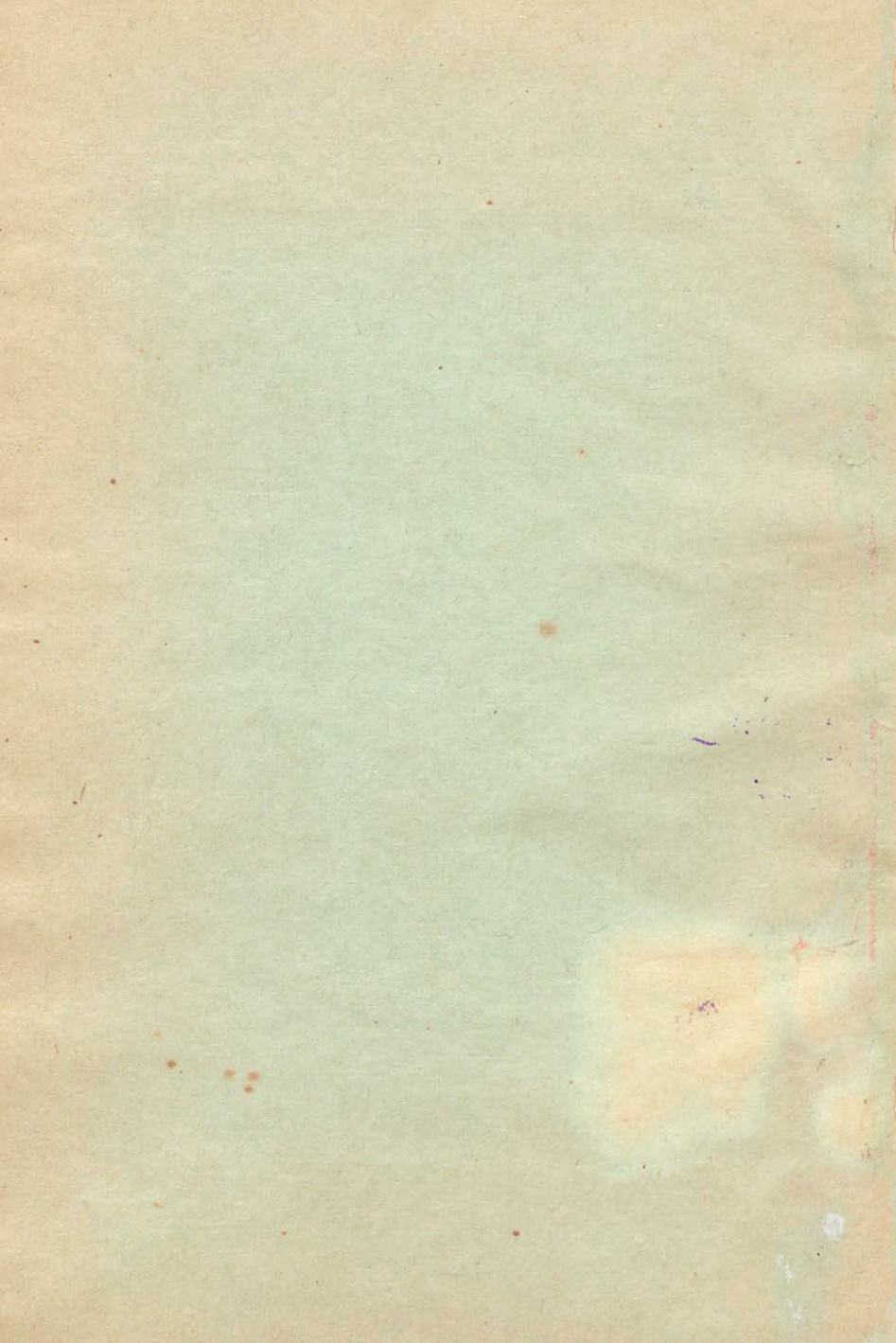
Կոնստ 1912

89199

5-35

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԱՐԾԻՒ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԳՐԱՎԱՅԱՌԱՆՈՅԻ

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀ

ՀԵՔՏՈՐՆԵՐ

ԱՄՆԲԶԿԵՑ

891.994
4-35

4 ՅՈՒՆԻ, 1912

ՏՄԱԳԸ. Օ. ԱՐՁՈՒՄԱՆ

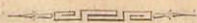
891-99 Ծ

Ծ-35

ՄԱՐԶՊԵՏ

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀ

ՀԵՔԻԱԹՆԵՐ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԸՆԹԵՐՅՈՆՈՒԹԻՒՆ

Ա. ԳԻՐՔ

(6-7 ՏԱՐԵԿԱՆ ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ)

Պատկերագրողից

Տ. ԵՍԱՅԵԱՆ

1912

Կ. ՊՈԼԻՍ

Հրատարակչություն

ԱՐՄԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԳՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՅԻ

5987

ՏՄԱՐԱՆ ԵՒ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

Օ. ԱՐԶՈՒՄԱՆ

№ 103

3331
9 47

2004

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ

Պատմութիւնը, ինչպէս միւս առարկաները, կը սկսի տարրական դպրոցի Ա. տարիէն իսկ (6—7 տարեկան երախտներ) :

Առոնց հետաքրքրութիւնը շարժող, Երեսակայութիւնը վառող, և միանգամայն հասկնալի պատմութիւնը հեֆիաթն է — արդիւնք ժողովուրդներու մանկական հասակի ստեղծագործութեան :

Ինչպէս միւս առարկաներուն, պատմութեան դասաւանդութեանն ալ պիտի հասնինք անցնելով աստիճաններէ — դիւրինէն սկսելով դէպի դժուար, պարզէն՝ բարդ : Մեր տարրական դպրոցին համար մենք այդ աստիճանները կը դասաւորենք հետեւեալ կերպով .

- Ա. Հեֆեաթներ
- Բ. Ռոբինզոն
- Գ. Սասունցի Գալիք
- Դ. Հայրենի աւանդութիւններ
- Ե. Հայոց պատմութիւնը իր սկիզբներէն :

Ամբողջ դասընթացքը մանկավարժութեան պահանջներուն համեմատ պատրաստուած ըլլալով «Մանկական Աշխարհ» ընդհանուր անուան տակ, առաջին անգամ լոյս կ'ընծայենք ներկայ «հեքիաթներ»ը :

Յոյր աւարկաները պէտք է իրարու հետ աղերս ունենան, ներքին կապ մը, զիրար գրկեն և լրացնեն: Մանկական միտքը անջրպետներ և ոստումներ չի սիրեր—Alles lueckenlos: Մանուանդ պատմութիւնը և ընթերցանութիւնը իրարմէ անբաժան պէտք է աւանդուին, զանոնք իրարու հետ տանելու է զուգահեռական գծով:—

Նախ պէտք է պատմելով և պատմել տալով նիւթը ծանօթացնել, յետոյ զայն կարգացնել.—ծանօթե՛ն դէպ ի անծանօթը: Պատմութեան ընթացքին ամէն դժուարութիւն հարթուած կ'ըլլայ և կը դիւրանայ ընթերցանութիւնը, իսկ սա արդէն հետաքրքիր է մանկան համար, քանի որ ան իր ծանօթ և սիրած նիւթերու մէջ է որ կը դբօսնու:

Ուրեմն մեր գիրքը պատմութեան և ընթերցանութեան գիրքէ միանգամայն աշակերտին ձեռքը տալու համար, և այս ոչ միայն առաջին տարին, այլև յաջորդ տարիները:

Ասկէ զատ ան կոչուած է ընթերցանութեան գիրք մ'ըլլալ մեր մատաղ սերունդին ձեռքը և դրդում մը տալ մշակելու համար տաճկահայ Վանկական գրականութիւնը, որ գրեթէ գոյութիւն չունի: Մենք չունինք մանկական հանդէս, չունինք մանուկ սերունդին համար կարդալու գրքեր:

Հեքիաթները առած ենք մեր ժողովրդական յայտնի գրողներու հաւաքածոներէն. օգտուած ենք նաև գերմանական աղբիւրներէ: Մեր այս դասընթացքի համար

պատրաստած ըլլալով մեթոսական ուղղեցոյց մը, մանկավարժական ընդարձակ և լայն տեսութեամբ, հոս չենք շօշափեր դասաւանդութեան ձեւն ու եղանակը :

ՄԱՐԶՊԵՏ

Մ Ա Մ Լ ՈՅ Տ Ա Կ Ե Ն՝

- Ա. Ռոբեկզոնի պատմութիւնը, (քաղաքակրթութեան աստիճանական զարգացումը մանկան ըմբռնելի եղանակով և պատմութիւնով .)
- Բ.) Սասունցի Գաւիթ (դիւցազնական աշխարհ)
- Գ.) Հայրենի աւանդութիւններ (աւանդական Աշխարհ)
- Դ.) Հայոց պատմութիւն
- Ե.) Մանկավարժական տեսութիւններ եւ ուղեցոյց «Մանկական Աշխարհի» :

ՀԵՔԻԱԹՆԵՐ

Ս.

1.

246. ՍԸ-ՀԱԿ ՍԸ-ՀԱԿ ՍԸ-ՀԱԿ

1.

Մուրատ և Սեպուհ երկու ընկերներ էին : Երբ ձիւները հալեցան և գարունը բացուեցաւ՝ անոնք ձի հեծան և ճամբայ ելան Հայաստանի մէջ պտտելու :

Մայիս ամսուն հասան Սալնոյ-Չոր : Հոս է Բաղէշ քաղաքը : Գեղեցիկ է Բաղէշի գարունը , ծառերը կանաչ տերեւներ կը հագնին , լեռները ծաղիկներով կը ծածկուին , աղբիւրներէն պաղուկ ջուրեր վար կը վազեն :

Բաղէշի Չորին ծառերուն վրայ առտունները և իրիկունները ամէն տեսակ թռչուններ կ'երգեն իրենց անուշ երգերը : Այս թռչուններէն մէկը հազար տեսակ երգ գիտէ ,—անոր համար ալ հազարան բիւլբիւլ կ'ըսուի :

Հագարան բիւլբիւլը առաջ աղջիկ մըն էր Զանազան անունով : Անոր գլխուն վրայ մինչև այսօր կայ սանար մը :

2 .

Զանազան Սահակ անուն եղբայր մը ունէր : Երկուքն ալ որբ էին , չունէին հայր , չունէին մայր :

Իրիկուն մը կանաչ խոտերու մէջ աղբիւրին գլուխը նստած , Սահակ քրօջը մագերը կը սանարէր : Երկինքէն արծիւր իջաւ և Սահակը թեւերուն վրայ առնելով փախցուց :

— Վա՛յ... ճշաց Սահակը : Քրօջը սիրար ելաւ ցաւէն և Աստուծոյ դռնարով ըսաւ .

— Աստուած իմ , ինձի թռչունի թեւեր տուր , թռչիմ եղբօրս հասնիմ :

Աստուած լսեց անոր ձայնը : Զանազան թռչուն դարձաւ . Սահակին ձեռքի սանարն ալ անոր գլուխը մնաց :

Այն օրէն ի վեր ծառեր ու դռներ կը թափառի , լեռներ ու անտառներ կը թռչի ու տերեւներու մէջէն տխուր ձայնով մը կը կանչէ .

— «Սը-հակ , Սը-հակ , Սը-հակ : »

Անիկա հագար տեսակ ցաւ ունի և հա-

Իրիկուն մը աղբիւրին զրոյսը նսած Սահակ իրոյը
մազերը կը սանձրէր :

զար տեսակ երգ կ'երգէ : Անիկա հազարան
Բիւլբիւլն է :

Ամեն իրիկուն, արեւը մարը մտնելէն
ետքը, կը լսէք անոր սրտաշարժ ձայնը :

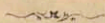
— «Սը-հակ, Սը-հակ, Սը-հակ . »

Մուրատ և Սեպուհ լսեցին այս ձայնը
և դմայեցան :

2.

2, 5 ՊՈՒՕՇ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ԹՈՒՐԸ

1.

Հայաստանի մէջ կան շատ մը վագուն
ջուրեր, կապուտակ լիճեր :

Ապահունեաց գաւառին մէջ կայ Խաչ-
լուայ պգտիկ լիճը, որ փոռած է Բլէճան
լեռան ոտքերուն տակը :

Բլէճան լեռան վրայ հին, շատ հին
ատենները Պոօշ թագաւորը ունէր ամուր
բերդ մը :

Թագաւորը այդ բերդին մէջ կը նստէր,
մէջքը կը կապէր կայծակ թուր մը :

Շատ զօրաւոր էր և ոյժով , ամէն մարդ
իրմէ կը վախնար :

Պոօշ թագաւորը եօթը տղայ ունէր :
Ամեն մէկին համար շինել տուած էր բերդ
մը , և կը նստեցնէր անոնք զատ զատ տեղեր :

2 .

Թագաւորը երկնի ապրելէ ետքը ծե-
րացաւ : Երբ որ մահուան օրերը մօտեցան ,
ըսաւ .

— Աշխարհի վրայ չկայ բան մը , որ իմ
թուրիս զէմ գնէ : Իմ մեռնելէս ետքը այս
թուրը որ տղուս քով որ մնայ , անիկա միւս
վեցը պիտի սպաննէ :

Եւ որպէս զի իր մեռնելէն վերջ տանը
հանգստութիւնը չխանգարուի , կանչեց մեծ
տղան , թուրը տուաւ անոր ու ըսաւ .

— Տղաս տար լիճը նետէ այս թուրը :

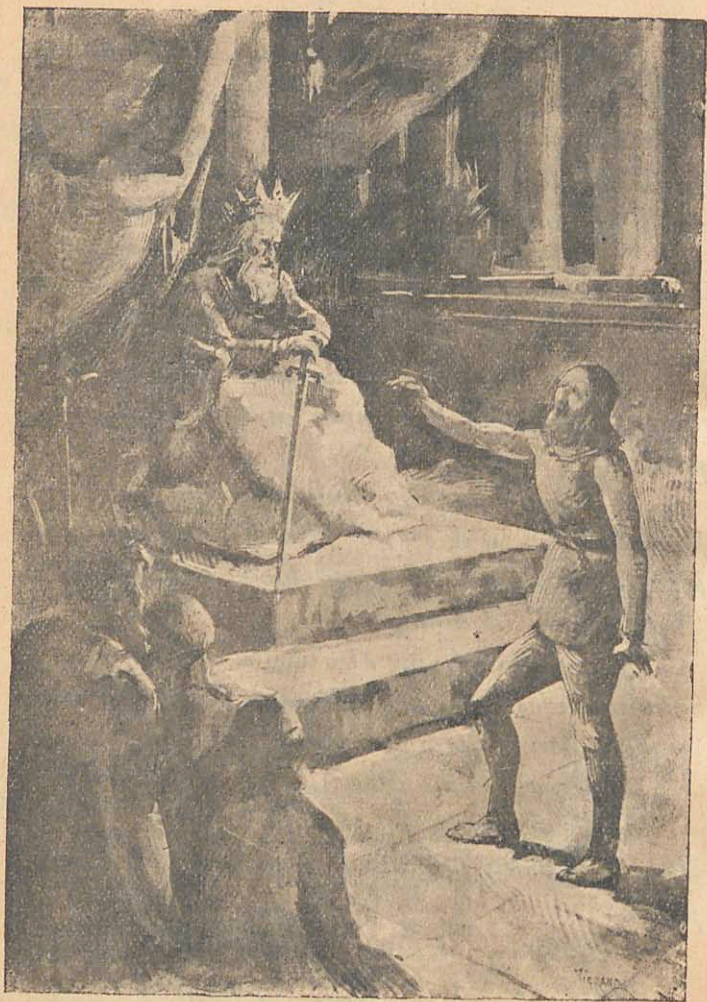
Մեծ տղան հօրը խօսքը մտիկ չըրաւ
թուրը պահեց իր քով , ետ դարձաւ հօրը
ըսաւ .

— Հայրիկ , թուրը նետեցի լիճը :

Պոօշ հարցուց . « Ընչ եղաւ լիճը : »

— Բան մը չեղաւ , ըսաւ մեծ տղան .

— Դուն սուտ կը խօսիս , թուրը պահեր
ես , գնա բեր :

Թագաւորը ըստ. — Տղո՛ւ, սաւ ևիտկ այս քորը
չնի՛ն իտրը...

Պոօշ առաւ թուրը և տուաւ միւս
տղոցը, որ տանին լիճը նետեն :

Ամենքն ալ մեծ եղբօր ըրածին պէս
ըրին :

Թագաւորը ամենէն վերջը թուրը տուաւ
իր պզտիկ տղուն ու ըսաւ .

— Տղան, տար այս թուրը լիճը նետէ :

Պզտիկ տղան տարաւ թուրը լիճը նե-
տեց . ետ դարձաւ ու ըսաւ հօրը .

— Հայրիկ, ջուրերը պղտորեցան, ձու-
կերը դուրս թափեցան, կիւռ կիւռ ձայներ
ելան լիճին խորերէն :

3.

Ուրբաթ օր մըն էր որ պզտիկ տղան
թուրը ձգեց լիճը :

Այն օրէն այսօր ամեն ուրբաթ լիճը կը
փոթորկի, ջուրերը կը խառնուին ու կը
պղտորին :

Խումբ մը քաջեր ծովուն տակը բռնած
են թուրը, ուրիշ խումբ մըն ալ ուրբաթ
օրերը կուգան, որ անոնց ձեռքէն խլեն
զայն :

Անոնք իրարու հետ կռիւ կ'ընեն, այդ
կռիւէն ջուրերը կը խառնուին և կ'արիւնո-
տին :

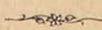
Պուօշ ուխտ ըրած է որ երբ ծովը ցամբի,
իր թուրը բռնող ձեռք մը աշխարհ գայ :
Անոր զիմաց ոչ իշխան պիտի զիմանայ , ոչ
ալ թագաւոր : Կայծակ թուրը բռնողը գիւղը
պիտի ազատէ ու մաքրէ դեւերէն :

Ամեն օր լիճէն ջուրը կը վազէ կ'երթայ ,
բայց բնաւ չի պակսիր :

3.

26 ԱՌԻԻԾ ՄՀԵՐ X

1.

Մասունը լեռնոտ աշխարհ մըն է : Հոն
շատ ցորեն չի բուսնիր : Մարդիկ ցորենը հե-
ռու տեղերէ կը բերեն էշերու , շորիներու
վրայ բեռցուցած ու վերջը հաց կը թխեն
իրենց թոնիրներուն մէջ :

Տարի մըն ալ մեծ , ահուելի առիւծ մը
բոյն դրաւ Մասունի ճամբուն վրայ : Գացող
եկողը կ'ուտէր , կը լափէր : Մարդիկ իրենց
վախէն լեռներէն վար չիջան , ցորեն չկրցան
բերել , հացերնին հատաւ և անօթի մնացին :
Պզտիկ տղաները անօթութենէ կը մեռնէին ,
մեծերը խոտ կ'ուտէին :

188
54

2.

Սասունի իշխանը օր մը նստած կը մտածէր, թէ ինչ պիտի ըլլայ իր ժողովուրդը: Իր տասն ու մէկ տարեկան տղան՝ Մհերը մտաւ հօրը սենեակը և հարցուց.

— Ի՞նչ կը մտածես հայրիկ, ի՞նչու կը նեղուի մեր ժողովուրդը: Ես պիտի երթամ, կռիւ ընեմ Առիւծին դէմ, անոր բերանը պիտի պատուեմ, ճամբան պիտի բանամ:

— Որդի, ըսաւ հայրը, դուն պզտիկ ես, դուն տեղդ նստէ, թուրը չի կտրեր անոր միւր, նետը չի ծակեր անոր կաշին, անիկա քեզ ողջ ողջ կ'ուտէ:

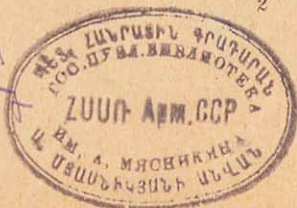
— Զէ, հայրիկ, չէ, ես չեմ վախնար անկէ. ես կ'երթամ. կամ կը մեռնիմ կամ Սասունը կ'ազատեմ սովէն, ըսաւ Մհեր:

Եւ լարեց աղեղը, ճամբայ ելաւ Առիւծը փնտռելու:

3.

Գնաց, գնաց և գտաւ Առիւծը: Ինչ տեսնէ աղէկ. տեսաւ գազանը աչքերը արիւնով լեցուած կատղած կը գոռայ: Անոր ձայնէն լեռ ու ձոր կը թնդան: Բոլոր գա-

3331
47

Մեր բռնեց Առիւծին կզակէն եւ բարեւը պատեցով երկու խոր լրաւ :

զանները ու թռչունները վախէն մտեր են իրենց ծակերը :

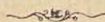
Առիւծը Մհերը տեսնելուն պէս տեղէն վեր թռաւ ու այնպէս գոռաց , որ կարծես երկինք փլաւ : Մհեր չվախցաւ , մօտեցաւ անոր : Երկու կողմէն իրար բռնեցին և կռիւր սկսաւ : Չորեր ու լեռներ դղրդացին անոնց կռիւէն : Մհերը ու Առիւծը քաջքջեցին իրար : Մէկէն Մհեր գազանին գլուխը բռնեց ու այնպէս վարկաւ գետին , որ հողը ճեղքուեցաւ , գազանը մէջը առաւ : Մհեր բռնեց կզակէն և բերանը պատռելով երկու կտոր բրաւ :

Յաղթութեան լուրը տարածուեցաւ Սասունի մէջ : Ժողովուրդը դիմաւորեց և ուրախութեան աղաղակներով տուն տարաւ Մհերը : Այդ օրէն Սասունցիները անոր անունը դրին Առիւծ Մհեր :

Ճամբաները բացուեցան , ամեն կողմէն ցորենի բեռներ հասան , հացի գինը աժանցաւ . Սասուն ազատեցաւ սովէն ու փորձանքէն :

4.

ՅԼԵՄԱՆ ԵՒ ՌՈՍՏՈՄ

1.

Սարման անուն կտրիճ, հսկայ մարդ մը կար:

Չկար մարդ որ անկէ չվախնար:

Սարման կը բնակէր աշխարհի մէկ ծայրը, համբաւը հասեր էր աշխարհի չորս ծայրը: Իրեն յարմար ալ ձի ու զէնք ունէր: Ուր որ հասնէր տուրք կ'առնէր, չտուողը կը սպաննէր:

Երկրի մէկ կողմն ալ Չալ անունով ուրիշ ոյժով մարդ մը կար: Ասիկա Ռոստոմ անուն տղայ մը ունէր: Ռոստոմ հսկայ մարդ մըն էր ու շատ կտրիճ:

Մինակ Չալի երկիրը տուրք չէր տար Սարմանին.

2.

Օր մը Չալ ձին հեծաւ, ճամբայ ելաւ Սարմանը տեսնելու: Գնաց, գնաց, տեսաւ

որ հեռուէն մուխ մը կ'ելլէ : Դիմացը մարդ մը ելաւ ձի հեծած, բլուրի պէս բարձր : Բերանը չիբուխ մը դրած կը քաշէր : Չիբուխը գերանի մը հաստութիւնն ունէր :

Չալ իր գէնքերը պատրաստեց, ուզեց կռուիլ, բայց ձիաւորն անոր երեսն անգամ չնայեցաւ :

Այս բանը իրեն ամօթ սեպեց Չալ : Գնաց եկաւ նիզակ մը զարկաւ :

Սալման բռնեց անոր վիզէն, կապեց ձիուն պոչէն ու տարաւ վրանը, ականջը գամեց վրանի սիւնին, ինքն ալ պառկեցաւ, քնացաւ :

Չալ բարկութենէն պիտի ճաթէր : Բայց ի՜նչ օգուտ : Երբ Սալման արթնցաւ, հարցուց .

— Տղա՛յ, դուն ո՞վ ես :

— Ես Չալի երկրէն եմ :

Վախէն իր ուր ըլլալը չըսաւ :

Սալման ելաւ ականջէն գամը հանեց ու ըսաւ .

— Գնա՛, Ռոստոմին ըսէ, որ ինծի հնազանդի, եթէ չուզէր թող գայ որ չափուինք : Աշխարհի երեսին երկու զօրաւոր մարդ չըլլար, մէկ զօրաւոր ըլլալու է, այն ալ ես եմ : Իմ անունս Սալման է :

3.

Չալ դարձաւ տունը, սրտի ցաւէն անի քաշեց: Ռոստոմ հօրը հարցուց թէ ի՞նչու անի կը քաշէ: Հայրը պատմեց իր գլխուն եկածը:

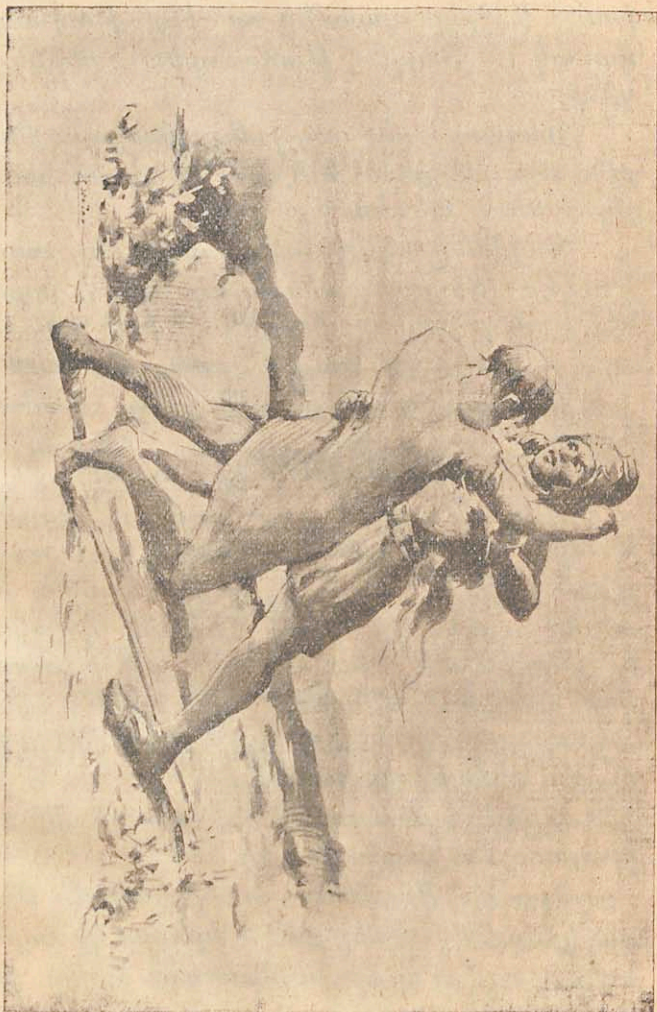
Ռոստոմ առաւ հետը իր քեռորդին՝ Վաժանը: Մտաւ տէրվիշի կերպարանք, մէկ մէկ թմբուկ առին ու ճամբայ ելան: Ռոստոմ համբուրեց իր ձիուն աչքերը ու հօրը ըսաւ.

— Երբ որ պէտք ունենամ ձիուս, ան կ'իմանայ և ոտքերով գետինը կը փորէ: Այն ատեն գէնքերս վրան կապէ, թող տուր: Ձին կուգայ զիս կը գտնէ:

Վաժան ալ հսկայ մարդ մըն էր: Երբ պոռար՝ ձայնը աշխարհի մէկ ծայրէն միւս ծայրը կը լսուէր: Ճամբուն վրայ շատ քաջերու և դեւերու պատահեցան: Վաժանի պոռալէն անոնք կը փախնային ու կը փախչէին: Տեղ տեղ ալ Ռոստոմ կը բռնէր դեւերը, իրարու զարնելով կը սպաննէր:

Պատահեցան թեւաւոր դեւի մը, որ աղջիկ մը ոտքերուն մէջը առած կը փախցընէր: Վաժան պոռաց, Ռոստոմ ապառաժ մը առաւ զարկաւ: Դեւը աղջիկը ձգեց փա-

Uflicke wagnor wy wänst ih frimpe he frumre sät juppand:

խաւ : Աղջիկը պատմեց որ ինք թագաւորի
զաւակ է : Տարին , թագաւորին յանձնեցին
զինքը :

Ռոստոմ՝ կերաւ , խմեց քնացաւ : Քաղ-
քին մէջ յանկարծ ամէնքն ալ սկսան փախ-
չիլ , հեռու տեղեր պահուիլ :

Սալմանը եկեր եօթը տարուան տուրք
կ'ուզէր : Տուրքը տանողն ալ պիտի սպան-
նէր , անոր համար մարդիկ կը փախչէին :

— Տուէք ես տանիմ , ըսաւ վաժան :

Ռոստոմ քունին մէջ լսեց վաժանի
ձայնը .

— « Հասիր , Սալման զիս տարաւ : »

Ռոստոմ արթնցաւ , իմացաւ եղածը ,
իր ձին անհա իր քովը կայներ է : Ռոստոմ
թռաւ ձիուն վրան և քշեց : Հասնի ինչ
տեսնէ ազէկ : Սալման վաժանը կապեր է
իր բերդին մէջ : Քաջերը երբ զիրար տեսան ,
կռիւր սկսաւ , զէնքերը փշուռեցան , ձիերը
սպաննուեցան , զիրար գրկեցին և մէկմէկու
մազէն մնացին կախուած :

Մինչև այսօր ալ անոնք կը կռուին , և
իրարու չեն յաղթած :

Երբ որ Սալմանն ու Ռոստոմ իրար
քաշկրռտեն , անոնց ոյժէն երկիրը կը շարժի ,
երկրաշարժ կ'ըլլայ , և վաժանի ձայնը խո-
րունկէն կը լսուի :

5.

5 ԴԸԺԻԿՈՆ

1.

Դրժիկոնն անուռն աղքատ մարդ մը կար :
Ունէր երկու այծ , մէկ կով : Դրժիկոնի
կինը շար էր . շատ նեղութիւն կուտար էր-
կանը ու կ'ըսէր .

— Քնան հեռու երկիրներ , աշխատէ ,
դրամ վաստակէ . ինծի հագուստ կապուստ
բեր , եզներ , ոչխարներ , ձիեր գնէ :

Դրժիկոնն կովը առաւ , տունէն դուրս
իսկաւ՝ կնկան ձեռքէն ազատելու համար :

Ճամբան կ'երթար , երբ անօթենար կովը
կը կթէր , կաթը կը խմէր . երբ յոգնէր , ա-
նոր վրայ կը հեծնէր ձիու պէս : Խեղճը գա-
զաններու , վախէն կը դողար :

Օր մը կովը խոտոտ տեղ մը կ'արածէր ,
ինքն ալ կը քնանար : Ճանճերը խայթեցին
զինքը . ելաւ կինը անիծեց և ձեռքը շար-
ժելով շատ մը ճանճ բռնեց , ափին մէջ
ձգմեց : Տեսաւ որ եօթը ճանճ սպաննած է :

— Հէ՛, ըսաւ, ես եօթը մարդ սպան-
նեցի :

Ելաւ կովը հեծաւ, հասաւ գիւղ մը :
Հոս տէրվիշի մը թուղթ մը գրել տուաւ,
կախեց կովին ճակատէն :

Թուղթին վրայ այսպէս գրուած էր :
«Ես Դրժիկոնն եմ, մէկ ձեռքով եօթը մարդ
սպաննած եմ :»

2 .

Դրժիկոնն շատ երթալէն ետքը հասաւ
կանաչ դաշտ մը : Դաշտին պուխը կը տես-
նուէր դղեակ մը : Կովը ձգեց խոտին վրայ
պառկեցաւ, քնացաւ :

Դղեակին մէջ եօթը քաջ եղբայրներ կը
քնակէին . մէկը վազեց տեսնելու, թէ այդ
ո՞վ է որ մտեր է իրենց հողին մէջ առանց
վախնալու : Եկողը տեսաւ կովի ճակտին
վրայ գրուածը ու ինքնիրենը ըսաւ .

— Այս մարդը մէկ ձեռքով եօթը հոգի
եթէ չըսպաննէր, կը վախնար, մեր հողին
մէջ ոտք չէր դնէր անպէն : Այս մարդը
կտրիճ մէկն ըլլալու է :

Եղբայրը գնաց տուն և տեսածը պատմեց :

Եօթն մէկ եկան Դրժիկոնին պատիւ ը-
նելու և տուն տանելու : Դրժիկոն արթըն-

Զարմայած խեղցիկացի սպորթսմեն զիւր, զարեցիկ...

ցաւ , եօթը կտրիճները տեսնելով փախաւ հեռուն և սկսաւ դողալ վախէն :

Եղբայրները կարծեցին թէ Դրժիկոն բարկութենէն կը դողայ , պիտի յարձակի իրենց վրայ և եօթն մէկէն պիտի սպաննէ : Աղաչեցին իրեն ըսելով .

— Մենք այս զղեակին մէջ եօթն եղբայրներ ենք , կտրիճութեան մեծ անուն ունինք , քանի որ դուն մէկ ձեռքով եօթը հոգի սպաննած ես , մեր մեծ եղբայրը եղիր , տունով տեղով քեզի կը ծառայենք :

— Թող ձեր ըսածին պէս ըլլայ , ըսաւ Դրժիկոն և դադրեցաւ դողալէ :

Դրժիկոնը տարին տուն , սեղանին գլուխը նստեցուցին , ամէն տեսակ կերակուրներ դրին առջևը ու իրենք ալ ոտքի վրայ անոր ծառայութիւն ըրին :

— Այս փորձանքէն ես ի՞նչպէս ազատիմ , վախնամ զիս սպաննեն , ըսաւ Դրժիկոն ինքնիրեն և գլուխը կախած ինկաւ մրտածմունքի մէջ :

Եօթն եղբայրներն ալ կարծեցին թէ շատ խելացի մարդ է , որ կը մտածէ և իրենց երեսն անգամ չինայիր :

Հանգստանալէն յետոյ անոնցմէ մէկը հարցուց .

— Տէր իմ, ուր ես թողեր քու գէնքդ ,
ձիդ , ծառաներդ : Հրաման ըրէ երթանք ,
բերենք :

— Զէնք ու ձի վախկոտ մարդոց բան
է , ես ի՞նչ պիտի ընեմ ատոնք . տշխարհի
մարդիկ իմ ծառաներս են : Ես Դրժիկոնն
եմ , մէկ ձեռքով եօթը հոգի կը սպաննեմ :

Եօթը եղբայրները հաւատացին , բերին
նոր հագուստներ հագցուցին ու իրենց քոյրն
ալ անոր տալով շքեղ հարսնիք մը ըրին :

3.

Չորս իշխաններ այդ աղջիկը ուզէր էին,
եղբայրները չէին տուած : Երբ լսեցին որ
հարսնիքը արդէն եղած է , չորսն ալ զօրքով
եկան կռիւ ընելու :

Դրժիկոն վախէն նորէն սկսաւ դողալ .
ուզեց փախչիլ , բայց ո՞ւր :

Եօթը եղբայրները եկան , որ կռուի
տանին իրենց կտրիճ փեսան , իսկ վախէն
փեսային ակռաները կը կափկափէին : Անոնք
կարծեցին թէ փեսային արիւնը կ'եռայ , ել-
լելուն պէս թշնամիները ցիրուցան պիտի
ընէ : Ուստի ըսին .

— Տէր , մենք երթանք կռուի , եթէ նեղը
մնանք , քեզ կանչել կուտանք :

Իրժիկոն տունը մնաց, եօթը եղբայր-
ները գացին :

Անոնց անունը ելած էր իբրև քաջ . հի-
մա փեսայ մըն ալ ունէին, որ մէկ ձեռքով
եօթը մարդ կը սպաննէր :

Թշնամիները առաջ վախցան, յետոյ ոյժ
առնելով եօթը եղբայրները նեղը ձգեցին :
Ասոնք մարդ, ձի, գէնք զրկեցին Իրժիկո-
նին, որ օգնութեան հասնի :

— Երթամ, զիս ձգեմ սուրերու բերանը
ազատիմ, ըսաւ ինքնիրեն ու հեծաւ ձին :

Չին հասկցաւ որ հեծնողը խակ, ան-
վարժ մէկն է, գլուխը առաւ՝ վախաւ : Տես-
նողները կարծեցին թէ Իրժիկոն քաջութե-
նէն կը վազցնէ ձին, որ թշնամիներուն շուտ
հասնի, կոտորէ : Այս որ տեսան թշնամի-
ները վախէն իրար կոխոտելով ջարդուեցան :

Իրժիկոնի սիրտը ինկաւ գողը, ձին վա-
զած ատեն ծառի մը մօտէն անցաւ, պլուե-
ցաւ ծառին, մնաց կախուած : Չին տակէն
վախաւ : Դուն մի ըսեր ծառը փուտ է ե-
զեր, արմատէն կոտորեցաւ վար ինկաւ :

Այս որ տեսան թշնամիները կարծեցին,
թէ Իրժիկոն ծառը պիտի առնէ և զիրենք
ծեծելով սպաննէ : Բոլորն ալ վախան զի-
րար կոխկռտելով :

Եօթը եղբայրները զարմացան իրենց
փեսային քաջութեան վրայ, վազեցին,
գրկեցին զինքը և մեծ փառքով տարին տուն:

Չորս իշխանները խորհուրդ ըրին, և
շատ թանկագին նուէրներ բերին Դրժիկո-
նին, որ անոր հետ հաշտուին:

Գ.

1.

18. ԿԱՏՈՒՆ ԵՒ ՇՈՒՆԸ

1.

Ժամանակով կատուն զերձակութիւն
կ'ընէր: Շունը գառնուկի մը մորթ բերաւ
անոր ու ըսաւ.

— Բարեւ քեզի, վարպետ փիսօ, ան
այս մորթը ու ինձի գլխարկ մը շինէ. ձմեռ
է, պուխս կը մսի: Վարձքդ ինչ որ է կու-
տամ, միայն թէ շուտ ըլլայ:

Կատուն պատասխանեց.

— Աչքիս վրայ, Գուշի աղբար. ինչ մեծ
բան է մէկ գլխարկը: Կը կարեմ: Ուրբաթ
օր եկնուր և առ: Իսկ վարձքի համար մեր
մէջ խօսիլն ալ ամօթ է:

2.

Ուրբաթ օր շունը կանուխ , կատուն դեռ խանութը չը բացած , կանգնած էր անոր դռանը առջև : Կատուն այս տեսնալուն պէս քիթին տակէն մըրթմըրթաց , բարկացաւ ու պոռաց .

— Աստուն կանուխ ի՞նչ դուխս կը ցաւցընես : Ի՞նչ եղար , ցուրար քեզ տարա՛մ : Դեռ լմնցած չէ :

— Այդպէս ըսէ , ալ ի՞նչու կը բարկանաս : Քեզի դրամ եմ տուեր , որ գլխարկս կարես . եթէ լմնցած չես , ըսէ վաղը գամ :

Այսպէս խօսեցաւ Քուշի աղբարը , բարկացաւ ու գնաց :

3.

Ուրիշ անգամ մըն ալ եկաւ շունը , կատուն նորէն անոր գլխարկը կարած չէր : Այս անգամ երկուքին մէջ կռիւր սկսաւ :

— Գող Փիսօ , մորթը տուր , պէտք չէ քու կարածդ ալ , կարելիքդ ալ :

— Անպիտան շուն , դուն ինձի ի՞նչ տուիր , որ հիմա եկեր ետ կ'ուզես : Ես քեզմէ բան մը չեմ առած , գնա՛ բանդ :

Շունը գնաց դատաւորին զանգատեցաւ : Կատուն փախաւ ու ալ չերեւաց :

Այն օրէն այս օր, երբ շունն ու կատուն
զիրար տեսնեն, իրարու վրայ կը վազեն,
կը մըրթմըրթան ու բարկացած կը բաժնուին
իրարմէ :

2.

3,5 ԳԱՅԼՆ ՈՒ ԱՂՈՒԷՍԸ

1.

Գայլը և աղուէսը մէկտեղ կ'ապրէին :
Գայլը ուժով էր, ուստի աղուէսը կը կա-
տարէր անոր բոլոր հրամանները : Անգամ
մը անտառին մէջ գայլը ըսաւ .

— Աղուէս աղբար, քիչ մը ուտելիք
գտիր, եթէ ոչ քեզ կ'ուտեմ :

— Ես գիւղացիի մը տուն գիտեմ, հոն
երկու գառնուկներ կան, եթէ կ'ուզես, եր-
թանք մէկը բերենք, պատասխանեց աղուէսը :

Գայլը ուրախ գուարթ ճամբայէ ելաւ
աղուէսին հետ : Աղուէսը գառնուկներէն
մէկը բերաւ, տուաւ գայլին, ինքը փախաւ
գնաց :

2.

Գայլը գառնուկը կերաւ, չկշտացաւ :
Գնաց որ միւս գառնուկն ալ բերէ : Բայց
այնքան անշնորհք էր, որ աղմուկ հանեց,
գառնուկին մայրը արթնցաւ ու սկսաւ բարձր
ձայնով մէ մէ մէ պոռալ :

Չայնը լսեցին գիւղացիները, վազեցին
եկան և գայլը այնպէս մը ծեծեցին, որ մէկ
ոտքը կաղ եկաւ աղուէորը գտաւ ու ըսաւ .

— Դուն պատճառ եղար : Ես ուզեցի
միւս գառնուկն ալ ուտել, բայց գիւղացի-
ները վրաս թափեցան, այնքան ծեծեցին
որ մէկ ոտքս կաղ մնաց :

— Հապա քեզ ո՞վ ըսաւ որ այդպէս ա-
գահ ըլլաս, պատասխանեց աղուէսը :

3.

Օր մը նորէն մէկտեղ դաշտ գացին :
Գայլը ըսաւ .

— Աղուէս աղբար, քիչ մը ուտելիք
գտիր, եթէ ոչ քեզ կ'ուտեմ :

— Ես գիւղացիի մը տուն գիտեմ, տան-
տիկինը այսօր քաթա կ'եփէ : Երթանք գող-
նանք, պատասխանեց աղուէսը :

Երկուքը մէկ գացին : Աղուէսը մտաւ ներս . փնտռեց , փնտռեց քաթանները գտաւ , վեց հատ առաւ , բերաւ գայլին ու ինքը փախաւ զնաց :

4.

Քաթան համով եկաւ գայլին :

Ուզեց ինք ալ մտնել ու նորէն գողնալ : Բայց անշնորհք էր , ամանը քաշելուն պէս ինկաւ , կտոր կտոր եղաւ մեծ աղմուկ հանելով : Աղմուկէն գիւղացիները արթնցան , եկան գայլը այնպէս ծեծեցին , որ այս անգամ երկու ոտքը կաղ եկաւ աղուէսը գտաւ ու ըսաւ .

— Ի՞նչն պատճառ եղար : Ես ուզեցի միւս քաթաններն ալ ուտել , գիւղացիները վրաս հասան այնքան ծեծեցին զիս , որ ահա երկու ոտքով կաղ եկայ քովդ .

— Հապա քեզ ո՞վ ըսաւ որ այդքան ազան ըլլաս , պատասխանեց աղուէսը :

5.

Երրորդ անգամ գայլը նորէն ըսաւ .

— Աղուէս աղբար , քիչ մը ուտելիք գտիր , եթէ ոչ քեզ կ'ուտեմ :

— Ես գիւղացիի մը տուն գիտեմ, այսօր հոն կով մը մորթեցին : Միսը մառանին մէջ է : Երթանք ուտենք, պատասխանեց աղուէսը :

— Շատ աղէկ, երթանք, ըսաւ գայլը, բայց եթէ ես չկրնամ քալել, զիս պիտի շալկես :

Աղուէսը գայլին ուսերը մտնելով տարաւ գիւղացիին մառանը :

6.

Գայլը ինկաւ միտին վրայ և սկսաւ ուտել առանց շորս կողմը նայելու :

Աղուէսն ալ կերաւ, բայց միշտ կը վազէր, կը մտնէր իրենց եկած ծակը աչքէ կ'անցընէր. հապա եթէ ուռէր և ետքը չկարողանար դուրս ելլել :

Գայլը զարմացաւ և հարցուց .

— Աղուէս աղբար, ի՞նչու ծակէն դուրս կ'ելես, ներս կը մտնես :

Խորամանկ աղուէսը պատասխանեց .

— Տեսնեմ թէ մարդ կուգայ :

Գիւղացին մառանին մէջ ձայն մը լսեց. հաստ լախտ մը առաւ, իջաւ վար : Աղուէսը թողածին պէս փախաւ, բայց գայլը այնքան շատ կերած էր, որ փորը ուռած էր, մնաց

Գիւղացին հասար և շահսով գլուխը ջահջահներով գալլը սպաննեց:

ծակին մէջը : Գիւղացին հասաւ և լախտով
գլուխը ջախջախելով գայլը սպաննեց : Աղ-
ուէսը հասաւ անտառ և ուրախութենէն չէր
գիտեր ինչ ընելը :

Ագահ ընկերէ մը սպատած էր այլ ևս :

3.

ԱՆՏԱՌԻ ՄԱՆՈՒԿԸ

1.

Անտառին մէջ ճօճ¹ մը կար, անոր կէտը
պղտիկ տղայ մը : Տղան կուլար, մայր չկար
որ ծիծ տար, հայր չկար որ պահպանէր :

Գլխու պախրակով² մը՝ կաթնալից կրծ-
քով իր հորթուկին հետ եկաւ ճօճին մօտ
և տխուր ձայնով մը մանուկին ըսաւ .
Միրուն երախայ, որը ես մնացեր,
Քու անբազգ մօրը գերի են տարեր,

(1) Ծառերու մէջանդը կապուած օրօրոց մը :

(2) Եղջերու, վայրի այծի տեսակ մը .

Նա գնաց, կորան, ալ ետ չպիտի դառնայ,
Ալ ոչ մէկ անգամ քեզ կաթ չպիտի տայ,
Նա քեզ փաթաթեց լայն տերեւներով,
Ճօճի մէջ կապեց, «Նանիկ» ըսելով,

Նա լաց եղաւ աղի արցունքով
Վերջին նանիկն խօսեցաւ լալով,

«Նանա, պզտիկս, նանան,

«Մեծատերեւ թաթաշոր՝,

«Մանրատերեւ ոտաշոր.

«Քամին կ'ուզայ՝ ժաժ կուտայ,

«Պախրէն կուզայ ծիծ կուտայ,

«Նանա, գառնուկս, Նանա»...»

Ահա եկեր եմ, որ քեզ ծիծ տամ ես,
Պահեմ, պահպանեմ իմ հորթուկիս պէս։

2 .

Պախրան ծիծ տուաւ մանկիկին։ Ան
կշտացաւ ու քնացաւ։ Պախրան իր հորթու-
կը ձգեց մանկիկին քով, իսկ ինքը գնաց ա-
րածելու, որ կաթը շատցնէ, գայ երկուքին
ալ ծիծ տայ։ Հորթը մնաց մանկիկին քով,
օրօր ըսաւ անոր, որ քնանայ.

«Նանա, մանկիկ նանան,

Իմ մայրը, քու մօրը նման չէ

(¹) Թաթ, ձեռք, ձեռնաշոր։

Ամէն խոտէն չի կրրծէ
Ամէն ջրէն չի խըմէ
Ամէն տափին չի նստի,
Նա սարէսար ման կուգայ,
Որք կը գտնէ ծիծ կուտայ,
Նանն, մանկիկ, նանն...

Պախրան կուրծքը լեցուն ետ դարձաւ
արօտէն, երկուքին ալ ծիծ տուաւ, կշտա-
ցուց:

Մանկիկը շուտով մեծցաւ, ոտքի ելաւ.
ամեն անգամ որ պախրան գար, անոր ե-
տեւէն կը վազվուտէր:

3.

Թագաւոր մը գաւազի շունէր: Երազ տե-
սաւ, որ անտառէն գաւազի մը պիտի գտնէ:

Որսի ելաւ: Երբ հասաւ անտառի խորը,
հոն տեսաւ պախրայի մը ոտքի հետքերը,
ասոնց քով մանկիկի մը ոտքի նշաններ:

Թագաւորը փնտռեց և ծիծ կերած ժա-
մանակ գտաւ մանկիկը: Շատ ուրախացաւ.
պախրան, հորթուկը ու մանուկը տարաւ իր
պալատը:

Մանուկը մեծցաւ, Թագաւորին տեղ
անցաւ և գնաց մայրը գերութենէ ազատեց:

10 1/2 4.

ԻՆՉ ՅԱՆԵՍ, ԱՅՆ ԿԸ ՀՆՁԵՍ

1.

Չար հարս մը կար. ունէր կեսուր մը :
Օր մը կեսուրը հիւանդացաւ, սիրտը
խորոված միս ուզեց : Կանչեց հարսը և ըսաւ.

— Աղջիկս, հոգիս խորոված կ'ուզէ,
գնան կտոր մը միս առ, խորովէ բեր ուտեմ :

Հարսը գուրս ելաւ, առուէն քանի մը
գորտ բռնեց, շամփուրը անցուց, կրակին
վրայ խորովեց և հացին վրայ քաշելով,
բերաւ զրաւ կեսուրին առջեւ : Կեսուրը
տեսաւ որ գորտ է, անիծեց հարսը ըսելով.

— Որդի, դուն ինծի գորտ բերիր, Աս-
տուծմէ գտնես փոխարէնը :

Այս ըսաւ ու մեռաւ :

2.

Ժամանակ անցաւ, այս չար կինը տղան
կարգեց և տունը հարս մը բերաւ : Այս
հարսը բարի էր գառնուկի նման :

Օր մը կեսուրը հիւանդացաւ : Հարսը անոր շորս կողմը կը պտտէր և ուզածը կուտար անոր : Հիւանդին սիրտը խորոված ուզեց, կանչեց հարսին ըսաւ .

— Աղջիկս, սիրտս խորոված կ'ուզէ, գնա կտոր մը միս առ, բեր ուտեմ :

Աչքիս վրան, ըսաւ հարսը, վազեց շուկայ, ոչխարի միս առաւ, բերաւ շամփուրը անցուց ու կախեց թոնիրը, որ եփի :

Հանէ ինչ տեսնէ աղէկ, միսը գորտ է դարձեր : Շամփուրը ձեռքը մնաց դարմացած :

Այդ խորովածը նետեց դուրս, նորէն միս բերաւ, նորէն թոնիրը դրաւ, հանեց տեսաւ որ կրկին գորտ է դարձեր :

Կեսուրը անդիէն պոռաց .

— Աղջիկ, չեփեցա՞ւ, շուտ ըրէ :

— Հարսը գնաց և պատմեց եղածը : Կեսուրը հասկցաւ ու ըսաւ :

— Գնա՛, բեր, գնա՛ բեր, այդ իմ՝ ըրածիս փոխարէնն է :

Մարդ ինչ ցաւե՛տ, այլ կը հնձե՛տ :

5.

1 ԵՕԹԸ ԳԱԻԱԶԱՆՆԵՐԸ X

1.

Գիւղացի մը եօթը որդիներ ունէր :

Ասանք միշտ իրարու հետ կը կուռէին ու աշխատանքի չէին երթար, բանէ գործէ ետ կը մնային :

Օր մը հայրը կանչեց որդիները, անոնց առջև դրաւ չուանով մը իրարու կապուած եօթը գաւազաններ և ըսաւ .

— Ով որ այս կապոցը կտրէ, անոր հարիւր ոսկի դրամ պիտի տամ :

2.

Որդիները իրարու ետեւէ փորձեցին, բայց ոչ մէկը կրցաւ կապոցը կտրել : Ամենքն ալ ըսին :

— Չի կտորիր, անկարելի բան է :

— Ատկէ դիւրին բան չկայ, ըսաւ հայրը, կապոցէն գաւազանները մէկ մէկ հա-

Որդիները իրարմ ետեւէ փորձեցին բայց ոչ սէկը կրցաւ կապողը կտելոյ:

նեց , իրարու ետեւէ կտարեց և նետեց մէջ-
տեղը :

— Հն՛, գոչեցին տղաները , ատանկ գատ
գատ մենք ալ կրնանք կտորել :

— Դուք ալ ճիշտ այս գաւազաններուն
պէս էք , որդիներս , պատասխանեց հայրը :
Քանի միաբան ըլլաք , ձեզի մէկը բան մը
չկրնար ընել , բայց երբ անմիութիւնը մտնէ
ձեր մէջ , այս գաւազաններուն պէս կտոր
կտոր կ'ըլլաք և մարդոց ոտքին տակը կ'եր-
թաք : Միութիւնը ոյժ է :

Որդիները ամչցան և լսեցին իրենց հօր
խրատը :

6.

54 ՓԱԽՍՏԱԿԱՆ ԵՐԳԻՉՆԵՐԸ

1.

Մարդ մը էջ մը ունէր :

Իրեն շատ ծառայած էր, բայց այլեւս ոյժէ ինկած : Ծերութեան պատճառաւ տաշուան պէս բեռ չէր կրնար տանիլ :

Ասոր համար տէրն իրեն շատ խոտ չէր տար և կը մտածէր մորթել :

Էջը հասկցաւ գլխուն գալիքը, փախաւ ու ճամբայ ելաւ քաղաք երթալու :

— Հոն երթամ երգիչ դառնամ, ըսաւ ինքն իրեն :

2.

Էջը երբ քիչ մը հեռացաւ, ճամբուն վրայ որսի շուն մը տեսաւ :

Շունը բերանը կը բանար կը խփէր, շունչ չէր կրնար առնել :

— Շուն աղբար, ի՞նչու շունչդ կտրուեր է, ի՞նչ ես եղեր, հարցուց էջը :

— Ախ , ես ծերացայ , որսի չեմ կրնար
երթալ , տէրս ուզեց սպաննել զիս , ես ալ
փախայ եկայ հոս , չգիտեմ ի՞նչպէս ուտելու
հաց պիտի գտնեմ , գանգատեցաւ շունը :

— Ես քաղաք կ'երթամ ու հոն երգիչ
պիտի դառնամ : Մէկտեղ երթանք , զուն ալ
թմբուկ կը զարնես , ըսաւ էջը :

Շունը համոզուեցաւ և միացաւ իշուն :

3.

Էջն ու շունը ճամբան կատու մը տե-
սան , երեսը թթուած նստած :

— Ի՞նչ կ'ընես , կատու աղբար , հաբ-
ցուց էջը :

— Ի՞նչ ընեմ , աղուաներս թափեր են ,
ծերութեանս պատճառաւ մուկ չեմ կրնար
բռնել : Տանտիկինս խորհուրդ ըրաւ , որ զիս
խեղդէ : Չգեցի փախայ , հիմա չգիտեմ , ո՞վ
ինձի ուտելու հաց պիտի տայ :

Էջը և շունը ըսին .

— Մենք քաղաք կ'երթանք երգիչ դառ-
նալու , զուն ալ մեզ հետ եկուր :

Կատուն համոզուեցաւ և միացաւ մեր
երգիչներուն :

4.

Փախստականները պարտէզի մը առջե-
ւէն անցած ատեն տեսան աքլոր մը, որ բո-
լոր ոյժով կը պոռար :

— Էջը հարցուց .

— Քու պոռալուտ ես չհաւնեցայ , ի՞նչ
ցաւ ունիս , աքլոր աղբւր՞ :

— Ի՞նչ պիտի ունենամ , վաղը կիրակի
է , մեր տունը հիւրեր պիտի գան : Տանտի-
կինս պատուիրեց ծառային որ իրիկունը
գլուխս կտրէ և կերակուրին մէջ դնէ : Ահա
թէ ի՞նչու ցաւագարի պէս կը պոռամ :

— Օ՛, հոգ մի ըներ , ըսաւ էջը : Եկնուր
մեզ հետ քաղաք երթանք , երգիչ գառնանք :
Դուն անուշ ձայն ունիս , ի՞նչու պիտի
սպաննուիս : Մենք այնտեղ մեր փորը կըշ-
տացնելու չափ հաց կը գտնենք :

Աքլորը համոզուեցաւ և միացաւ իրենց :

5.

Մէկ օրէն քաղաք չկրցան հասնիլ :

Առաջին գիշերը ուզեցին անտառի մը
մէջ անցնել : Էջը և շունը մեծ ծառի մը
տակ պառկեցան , կատուն ճիւղի վրայ վրայ
երաւ , աքլորը թառեցաւ ծառին գագաթը :

Դեռ աչքը չէր փակած, հեռուն լոյս մը տեսաւ ու ըսաւ իր ընկերներուն .

— Մօտերը տուն մը ըլլալու է, լոյս մը մը կը տեսնեմ :

— Ուրեմն այդ տունը երթանք, հոն աւելի հանգիստ կ'ըլլանք, ըսաւ էշը :

Ամենը մէկ ճամբայ ելան : Լոյսը երթալով մեծցաւ : Մեր երգիչները հասան աւազակներու այրի մը առջեւ : Էշը պատուհանէն ներս նայեցաւ :

— Ի՞նչ կը տեսնես, էշ աղբար, հարցուց աքլորը .

— Սեղան մը կը տեսնեմ, վրան լեցուն ուտելիք, խմելիք : Աւազակներ նստած են շուրջը, կ'ուտեն կը խմեն : Ա՛խ, անգամ մը մենք ներս մտնէինք :

6.

Խորհուրդ ըրին կենդանիները, որ կերպով մը ներս մտնեն :

Էշը ոտքերը տնկեց և պատուհանին առջեւը կայնեցաւ : Շունը ելաւ իշուն կոնակը, կատուն ելաւ շանը վրան, աքաղաղը թռաւ կայնեցաւ կատուին գլխուն վրայ :

Ամենը մէկ սկսան երգել — էշը զուաց, շունը հաչեց, կատուն մլակեց, աքլորը խօսեցաւ :

Արևմտիկն վախճանարդ առաքյալները որուր քաղկեդոն եւ քաղկեդոն անտառին մեջ:

Վերջը ամէնը մէկ թափեցան պատու-
հանէն ներս ապակիները ջարդ ու փշուր
ընելով :

Աղմուկէն վախնալով աւազակները դուրս
թափեցան ու վախան անտառին մէջ : Կար-
ծեցին թէ դեւեր մտած են իրենց այրը :
Կենդանիները նստեցան սեղան և լաւ մը
կերան , կշտացան :

Վերջը լոյսը մարեցին որ պառկին : Էջը
պառկեցաւ ազբանոցին վրայ , շունը զբանը
առջեւ , կատուն տաք մոխիրին մէջ , աքլորը
թուաւ հեծանին վրայ : Բոլորն ալ յոգնած
էին , և անմիջապէս քնացան :

7.

Կէս գիշերին աւազակները տեսան որ
լոյսը մարած է և ձայն ձուն չկայ : Աւազա-
կապետը մարդ մը զրկեց , որ տեսնէ թէ
ի՞նչ կայ այրին մէջ :

Եկողը տեսաւ որ ձայն ձուն չկայ , գը-
նաց խոհանոցը լոյսը վառելու : Մոխիրին
վրայ տեսաւ կատուն աչքերը և կարծեց
թէ կրակ է : Մօտեցուց լուցկին որ վառէ :
Կատուն անմիջապէս ցատկեց անոր երեսին
ու ճանկուտեց իր սուր եղունգներով : Աւա-
զակը վախէն փախաւ դէպի դուռը : Հոս
կոխեց շանը վրայ : Շունը վեր ցատկեց և

խածաւ անոր սրունքը: Աւագակը կերբ զէպի աղբանոցը վազեց, կոխեց իշուն վրայ, Էջէն ալ կերաւ ուժով աքացի մը: Աքորը աղմուկէն արթնցաւ և հեծանի վրայէն պուռաց. «Կու-կու-լիկ-կու»:

8.

Աւագակը վազելով հասաւ իր գլխաւորին քով և պատմեց.

— Մեր այրին մէջ բոյն դրած է վիշապ մը, որ իր սուր եղունգներով երեսս ճանկոտեց: Դրանը առջեւ աներեւոյթ մարդ մը պառկած է, ձեռքը դանակ մը: Տես, սրունքիս վէրքը այդ դանակով բացաւ: Աղբանոցին վրայ սեւ հրէշ մը պառկած է: Անիկա ինձի գարկաւ հասա լախտով մը: Վերը՝ կտուրին վրայ նստած է դատաւորը որ պուռաց. «բռնեցէք աւագակը»: Ես ինչպէս վախճիլս չգիտցայ, անգամ մըն ալ հոն չեմ երթար:

Աւագակները այս զէպքէն ետքը այլևս իրենց այրը ոտք չկոխեցին, իսկ մեր երգիչները մնացին հոն:

8.

1.

36. ԾՈՎԻ ԱՂԶԻԿ

1.

Մայր մը և տղայ մը կային: Իրենց տունը ծովին մօտ էր: Մայրը ամէն առտու հաց մը կը նետէր ծովուն մէջ: Մօրը մեռնելէն ետքը տղան կը նետէր:

Օր մը տղան շուկայ գնաց, իրիկունը դառնալով տեսաւ, որ տունը աւրուած, մաքրուած է: Մնաց զարմացած:

Օր մըն ալ միս առաւ ձգեց տունը. իրիկունը եկաւ, տեսաւ՝ եփուած կրակի վրայ դրուած է:

Տղան զաղտնիքը իմանալու համար օր մը սանդուխին տակը պահուրտեցաւ: Քիչ մը ետքը ինչ տեսնէ աղէկ, — մեծ ձուկ մը ծովէն ելաւ և տունը ինկաւ: Չուկը շապիկը վրայէն հանեց, և աննման աղջիկ մը դարձաւ: Աղջիկը տունը աւելեց, եկաւ որ

սանդուխին տակն ալ աւլէ: Տղան յանկարծ
ձեռքէն բռնեց: Աղջիկը պոռաց.

«Մամս, մամս,»

Մայրիկը ծովէն ձայն տուաւ.

—Աղջիկս, մի վախնար, անիկա մեր
փեսան է:

Հարսնիք ըրին, ծովու աղջիկը տուին
այս տղուն:

2.

Օր մը նոր հարսը կարկահին առջեւ
նստած թաշկիհնակ մը կը նախշէր: Թագա-
ւորը հեռուէն տեսաւ զայն, սիրտը սիրեց,
ուզեց փեսան սպաննել և հարսը ինք առ-
նել:

Տղան կանչեց ու ըսաւ.

—Քեզմէ այն տեսակ վրան մը կ'ուզեմ,
որ բոլոր զօրքս մէջը առնէ և կէսն ալ պա-
րապ մնայ: Երեք օրէն եթէ չբերես, վիզդ
կտրել կուտամ:

Փեսան տուն եկաւ, եղածը հարսին
պատմեց: Աղջիկը ըսաւ.

—Հոգ մի ըներ, մայրիկիս կ'ըսեմ, մեր
պզտիկ վրանը կը բերէ:

Ծովուն մէջէն մայրիկը զուրս տուաւ
իրենց պզտիկ վրանը: Տղան տարաւ, թա-

գաւորը եօթն օր, եօթն գիշեր բանալ
տուաւ, կէսը նորն ծալլուած մնաց :

Այս որ տեսաւ, թագաւորը ըսաւ .

— Քեզմէ այն տեսակ գորգ մը կ'ուզեմ,
որ այս վրանին տակ փռեմ, կէսն ալ ծալ-
լուած մնաց :

Մայրը տուաւ ծովէն այն տեսակ գորգ
մը : Թագաւորը այս անգամ ըսաւ .

— Քեզմէ ողկոյց մը խաղող կ'ուզեմ, որ
գօրքն ուտէ և չհատնի :

Տղան այս ալ ծովէն առաւ, տարաւ :
Թագաւորը ըսաւ :

— Քեզմէ կ'ուզեմ երեք օրուան նորա-
ծին մանուկ մը, որ ինծի պէս խօսի, երթայ
գայ : Այս լուրը աննելուն հարսը գնաց ծո-
վուն բերանը և պոռաց

— Մայրի՛կ, մայրի՛կ, պզտիկ եղբայրս
տուր, քիչ մը սիրեմ :

Փեսան առաւ տղան, որ թագաւորին
տանի : Ճամբան տղուն ոտքը սահեցաւ :

Պզտիկ տղան ըսաւ .

— Փեսայ, փեսայ, կոյր ես, կամաց
քալէ, քիչ մնաց պիտի իյնայի :

Փեսան սկսաւ ծիծաղիլ :

Թագաւորը տեսնելուն պէս, պզտիկը

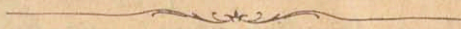

Քաղաքի անցումը և գրքի իր արժեքը

վնդեց անոր քով ու երեսին ապտակ մը
խշեցուց :

— Թագաւոր, թագաւոր, ըսաւ, դուն
չե՞ս ամէնար, կ'ուզես մեր փեսան սպան-
նել, քուրիկս առնել :

Թագաւորը ամչցաւ ու գղչաց իր ը-
րածին :

2.

ԻՄԱՍՏՈՒՆ ԶՈՒԼՀԱԿԸ

3

1.

Թագաւոր մը իր գահին վրայ նստած էր . հեռու երկրէ մը դեսպան եկաւ իրեն մօտ , և առանց խօսելու Թագաւորին գահի շուրջը կլոր գիծ մը քաշեց , բերանը գոցեց ու նստաւ :

Թագաւորը և իր իշխանները բան մը չհասկցան : Մեծ ամօթ էր իրենց : Թագաւորը խիստ հրաման ըրաւ , որ իմաստուն մարդ մը գտնեն : Ծառաները վնտուած աւտեն , տունէ մը ներս մտան , տեսան որ տղան օրօրոցի մէջ կ'օրօրուի , բայց տունը մարդ չկայ : Ելան տանիք , տեսան որ ցորեն լուացած ու փռած է , եղէգ մը կայ տնկուած , որ կ'երերայ , ճնճղուկները կը թռցնէ : Քովը նորէն մարդ չկար : Կը զարմանան , կ'իջնան տակի տունը , կը տեսնեն որ շուկակ մը կտաւ կը գործէ , թել մը կապած է մաքոքի մէկ ծայրը , թել մըն ալ մէկալ ծայրը , թել

մըն ալ սանտրին կապած . կտաւը գործելու հետ՝ թելերը կը շարժին օրորոցը ու եղէգը կ'երերցնեն :

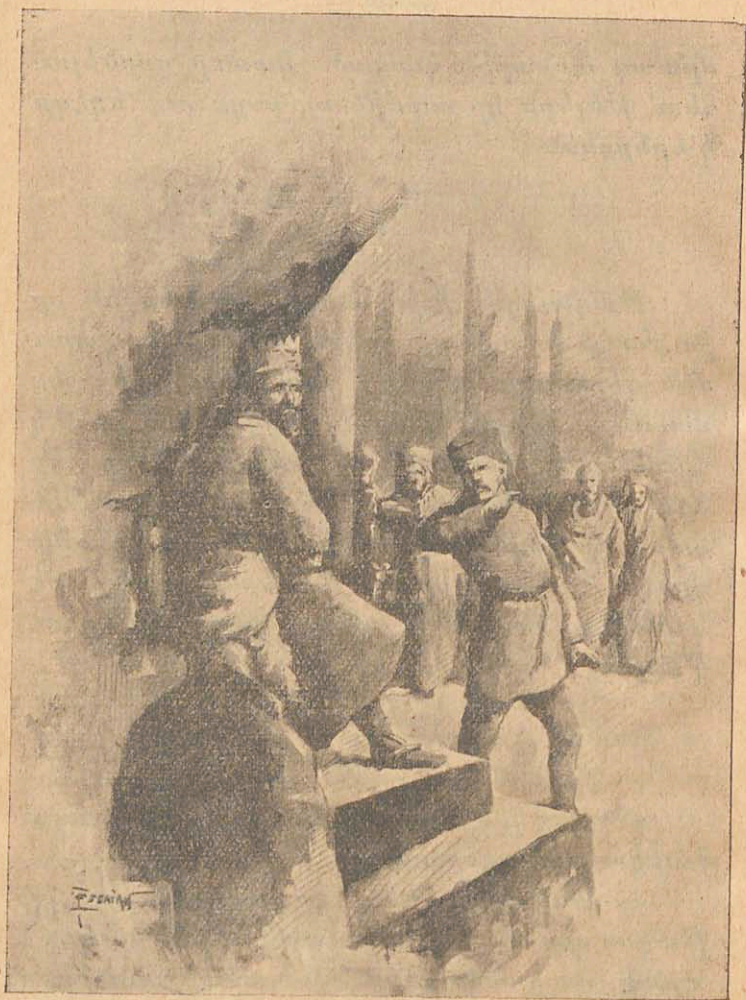
2 .

Թագաւորի իշխանները կը տեսնեն որ Ջուլհակը իմաստուն մէկն է . անոր կը պատմեն զեսպանի ըրածը : Ջուլհակը քիչ կը մտածէ , ետքը կ'առնէ երկու վէգ , մէկ վառեակ ու կուգայ , կը հանէ վէգերը կը ձգէ զեսպանին առջև : Դեսպանը գրպանէն ճանկ մը կորեկ կը հանէ , կը ցանէ գետնի վրայ : Ջուլհակը կը ձգէ վառեակը , որ կ'ուտէ կորեկը : Դեսպանը ասոր վրայ կը թողու կ'երթայ :

3 .

Ջուլհակին հարցուցին , թէ ի՞նչ էր այդ : Անիկա պատասխանեց .

— Դեսպանը եկեր էր ըսելու , թէ իր թագաւորը մեզի դէմ պատերազմի կուգայ , պիտի հնազանդուի՞նք , թէ պիտի կուռինք : Ես վէգերը նետեցի առջև , ըսել ուզելով թէ դուք տղայ էք , գացէք վէգ խաղացէք : Կորեկը ցանելով ուզեց ըսել , թէ շատ են ի-

Կ'աղայեմ բազաւոր, որ շնորհաս քի քո նախարարներեկ
աւելի խելացի մարդ կը գտնուի աշխատանքներուն մեջը:

րենց զօրքերը. վառեկին կերցնելով կորեկը՝ հասկցուցի իրեն, որ մեզմէ մէկը, իրենց հազարը կ'ուտէ :

4.

Թագաւորը ուզեց ջուհակը նախարար ընել, բայց անիկա չընդունեց, խնդրեց որ ինք արհեստաւոր մնայ, ու ըսաւ .

— Կ'աղաչեմ թագաւոր, որ չմոռնաս թէ քու նախարարներէդ աւելի խելացի մարդ կը գտնուի աշխատաւորներուն մէջը, ջուհակն ալ, կօշկակարն ալ, հողագործն ալ մարդու տեղ դիր ասկէ ետքը :

6.

36 ՃՆՃՂՈՒԿ ԵՒ ԵՐԿՈՒ ՈՐԲ

— ❦ —
I.

Մանուկը հինգ տարեկան էր, քոյրը Մանիշակը վեց տարեկան . իրենց մայրը մեռաւ : Խորդ մայր մը եկաւ տունը , որ ունէր չորս տարեկան տղայ մը : Խորդ մայրը Մանուկն ու Մանուշակը չէր սիրեր , անոնց զրկողութիւն կ'ընէր , խաշած հատիկով կ'ապրեցնէր , եղած չեղածը իր տղուն կը կերցնէր : Որբերու հայրը Մանասէ բարի մարդ մըն էր , շատ կը սիրէր իր զաւակները : Կինը մտածեց Մանասէն հեռացնել տունէն , և որբերը կորսնցնել : Սերմացու ցորենը կինը կը բռնէր կը խաշէր : Մանասէն կը տանէր՝ կը ցանէր , բայց ցորենը չէր բուսներ : Տորեն գրներով անիկա պարտքի տակ ինկաւ , ելաւ պանդխտութեան գնաց :

2.

Օր մը խորդ մայրը մտածեց որբերը գետը լուանալու տանիլ և ջրին մէջ խեղդել : Այդ օրը քոյր եղբայր խաշած հատիկ կ'ուտէին , տեսան որ ճնճողուկ մը ճլրլալով իրենց բան մը կ'ըսէ : Մանուկը ուզեց քարով դարնել , մանուշակը չը թողուց : Ականջ դրին որ անիկա կ'ըսէ :

— Որբեր , ինձի հատիկ մը տուէք , տանիմ ձագերուս , ձեզի բարի խրատ մը տամ :

Քոյր , եղբայր հատիկ ցանեցին անոր առջեւ , ան ալ ըսաւ .

— Որբեր՝ փախէք , որբեր՝ փախէք , ձեր խորդ մայրը այսօր ձեզ լուանալու պիտի տանի գետ ու ջրին մէջ պիտի խեղդէ :

Ճնճողուկին ըսածին պէս խորդ մայրը եկաւ , որ որբերը տանի գետը լուանալու :

— Դուն գնա՛ , մենք կ'ուզանք , ըսին որբերը ու փախան լեռ :

Լեռան վրայ որբերը իրարու փաթթուեցան , պառկեցան :

Արեւծագին ճնճողուկը եկաւ ու ըսաւ :

— Բարի որբեր , բարի որբեր , եկէք ձեզ հատիկի տեղ մը ցուցնեմ :

Որբերը ուրախութեամբ վազեցին ճնճ-

Քաղաքի մէջ զինուորացիներու կողմէն իրարմէն զինուորացիներու հետ ճակատամարտի մը ժամանակ

զուկի ետեւէն, և տեսան որ պառաւ մամիկ մը պտուկով խաշած հատիկ բերաւ, լեցուց ծառին տակ ու գնաց: Փոքրիկ թռչունները ժողվեցան ուտելու: Որբերն ալ անոնց հետ կերան: Ամէն օր մամիկը հատիկ կը բերէր և մեր որբերը թռչուններուն հետ մէկտեղ կ'ուտէին:

3.

Օր մը թագաւորի տղան որսի գացած ատեն գտաւ մեր որբերը, ըրաւ իրեն հոգեգաւակ և բնակեցուց իր պալատին մէջ: Բոլորն ալ կը սիրէին Մանուկն ու Մանուշակը, բայց որբերը տխուր էին:

Թագաւորի տղան պատճառը հարցուց որբերուն:

Մանուշակը ըսաւ.

—Մենք կարօտը կը քաշենք մեր հօրը, որ պանդխտութեան մէջ է, կարօտը կը քաշենք մեր սիրելի ճնճղուկին, որ մեր կեանքը ազատեց:

Թագաւորի տղան մարդ հանեց, բերել տուաւ որբերուն հայրը: Մանասէն պատժեց իր խորդ կինը, եկաւ համբուրեց իր խեղճ ու բարի որբերը:

Ճնճղուկն ալ ինքն եկաւ, պատուհանէն ներս մտաւ ու կանչեց.

— Բարի որբեր, դուք իմ ձագուկներու հատիկ տուիք, Աստուած ալ ձեզի տուաւ: Մնաք բարով, ըսաւ ու թր՛ն...
Թուաւ գնաց:

4.

2.15

~~ԱՍՏՈՒԱԾ ՏՈՒՌԼԻՆ ԿՈՒՏԱՅ~~

Եղիա Վրբերյան

I.

Մանուկ և Եղիա երկու ընկերներ էին և հեռու երկիր կ'երթային աշխատանք գտնելու համար: Մանուկի հացը մէկտեղ կերան մինչեւ հատաւ: Վերջը Եղիան իր հացէն չտուաւ ընկերոջը: Մանուկ շատ աղաչեց.

—Ծօ իմ հացին տեղն ալ թող չ'ըլլայ, փոխ տուր կամ ողորմութիւն ըրէ, ես աւնօթութենէ կը մեռնիմ, իմ զաւակներս անտէր կը մնան:

Չէ ու չէ, հաց չտուաւ:

Անօթի մարդը ճամբայ չի կրնար քալել: Մանուկ ետ մնաց և գիշեր էր երբ հասաւ աւերակ ջրաղաց մը: Գազաններէ վախնալով մտաւ հոն, որ գիշերը անցնէ:

Ջրադացին մէջ Մանուկ պատէն կախուած
թմբուկ մը գտաւ :

2.

Գիշերը արջ մը, գայլ մը, աղուէս մը
մտան ջրադաց և իրարու քով նստան :

Գայլը հարցուց արջին .

— Արջ աղբար . ի՞նչպէս ես, ի՞նչ
կ'ընես :

— Ի՛նչ ընեմ, գայլ աղբար, անտառ
կ'երթամ եղէգներու, ծառերու արմատներ
կը կրծեմ :

Աղուէսը յետոյ հարցուց .

— Գայլ աղբար, դուն ի՞նչպէս ես, ի՞նչ-
չով կ'ապրիս .

— Իմ վիճակս մի՛ հարցնէք, ժամանակ
մըն է որ աչքս դրեր եմ ոչխարի մը հօտին,
բայց սեւ շուն մը կայ, չի ձգեր որ մօտե-
նամ : Թագաւորի տղան հիւանդ է, եթէ
այդ շան արիւնով լուանան բժիշկները թէ
տղան կ'առողջանայ և թէ իմ բաղբը կը
բացուի :

Մանուկ այս բանը միտքը պահեց :

— Աղուէս աղբար, դուն ի՞նչ կ'ընես,
հարցուց արջը :

—Ես ձեզ պէս զօրաւոր չեմ, բայց ունիմ խելք, օր մը անօթի չեմ մնար, շատ հարատու թիւն ունիմ: Պտուկ մը ոսկի ընկոյզի ծառի տակ, պտուկ մըն ալ ջրաղացի սէմին տակ թաղած եմ:

Մանուկ մտքէն ըսաւ .

—Այս աւելի աղէկ բան է:

Առաւ թմբուկը, թըմթըմբացուց, գազանները փախան: Յետոյ ելաւ գնաց գիւղ, սև շան տիրոջ տունը հիւր եղաւ: Անոնց շատ մը նուէրներ ու ոսկի տուաւ: Գիւղացին ալ ուղեց իրեն նուէր մը տալ .

—Ես բան չեմ ուզեր, ըսաւ Մանուկ, ինձի տուէք ձեր սեւ շունը:

Առաւ շունը, մորթեց և արիւնը տիկի մը մէջ լեցնելով ելաւ թագաւորին առջեւ.

—Ես բժիշկ եմ, ըսաւ, տղադ պիտի առողջացնեմ:

Թագաւորը շատ ուրախացաւ: Մանուկ շան արիւնով երեք օր լուաց տղան և առողջացուց: Թագաւորը անոր պալատ մը տուաւ և աչքին լոյսին պէս սկսաւ սիրել: Մանուկ իր գաւակներն ալ բերաւ ու փառք տալով Աստուծոյ կ'ապրէր պալատին մէջ:

3.

Եղիա քաղքէ քաղաք պարապ տեղը
պտտելով, եկաւ գտաւ իր հին ընկերը,
հարցուց անոր թէ՛ ի՞նչպէս հարստացած է:
Մանուկ մէկիկ մէկիկ պատմեց:

Եղիա ինքն ալ ուզեց հարստանալ,
գնաց աւերակ ջրաղացը գտաւ: Գազաններ
ըր ժողվուեցան, տեսան զինքը և կտոր
կտոր ընելով կերան:

Անհաւատարիմ ընկերը այսպէս պատ-
ժուեցաւ:

5.

ԱՐԾԱԹ ՄԱԶԵՐ, ՈՍԿԻ ԾԱՄԵՐ

1.

Թագաւորի տղան վրան զարկեր էր գիւղի մը մօտ, ծաղիկներով լեցուն մարգագետնի մը վրայ : Գիւղէն երեք աղջիկներ գացին ծաղիկ քաղելու, նստան վրանի ետեւ, սկսան զրոյց ընել : Մէկը ըսաւ .

— Թէ որ թագաւորի տղան զիս առնէ, այգի մը պիտի տնկեմ, որ խաղողի մէկ ողկոյգը ինքն ու իր գօրքը ուտէ, նորէն չը հատնի :

Երկրորդը ըսաւ .

— Թէ որ զիս առնէ, գորգ մը պիտի գործեմ, որ ինքն ու իր գօրքը վրան նստի, կէսն ալ աւելնայ :

Երրորդը ըսաւ .

— Թէ որ զիս առնէ, Սատուծմով աղջիկ ու տղայ մը պիտի բերեմ, աղջկայ ծամեր արծաթ, տղայի մազեր ոսկի :

Թագաւորի տղան այս խօսքերը լսեց ,
երեքն ալ առաւ :

2 .

Անցաւ ժամանակ , երկուքը իրենց
խօսքը չկատարեցին , երրորդը ըսածին պէս
ծնաւ ազջիկ մը և մանչ մը , մէկուն ծամեր
արծաթ , միւսին մագեր ոսկի :

Մէկալ երկուքը նախանձեցան , կանչե-
ցին երկու պառաւ , շատ ոսկի ու արծաթ
տուին , որ նոր ծնածները կորսնցնեն , տեղը
շան լակոտ գնեն : Մայրը դեռ ցաւերու մէջ
էր ծնած ժամանակ , պառաւները առին
տղան ու ազջիկը գրին տուփի մը մէջ ,
տարին ծովը ձգեցին , գոյգ մըն ալ շան լա-
կոտ բերին տղաբերին քովը գրին ու լուր
տարին Թագաւորի տղային թէ՛ հարսը գոյգ
մը շան լակոտ բերաւ : Այս որ լսեց Թա-
գաւորը հրամայեց .

Այդ հարսը փաթթեցէք ուղտի կաշիի
մը մէջ , գրէք գրան ետեւ , անցող դարձողը
անոր երեսը թող թքնէ ու քար մը նետէ :

Այսպէս ալ եղաւ :

3.

Ծերունի մարդ մը և պառաւ կին մը
զաւակ չունէին : Ծերունին ամեն առաւօտ
ծովը ձուկի կ'երթար, Այդ օր ուռկանը
նետեց, տուփ մը հանեց ծովէն, բացաւ
տեսաւ որ աղջիկ մը ու տղայ մը, մէկ ծա-
մեր արծաթ, միւսի մագեր սակի :

Ծերուկը ու պառաւը շատ ուրախա-
ցան : Չուր տաքցուցին, պզտիկները լուա-
ցին, անոնց մագերէն արծաթ ու սակի թա-
փեցաւ : Արծաթը, սակին տուին կով մը ա-
ռին, կովին կաթով մեծցուցին քոյրն ու
եղբայրը :

Ժամանակը եկաւ, ծերուկն ու պառա-
ւը մեռան : Քոյր եղբայր զիրար կը հոգային.
քոյրը խելացի էր, տղան կտրիճ որսորդ :

Ասոնք պառաւէն լսեր էին, թէ իրենք
ծովէն հանուած են, թէ թագաւորի դռան
կինը իրենց մայրն է : Երբ աղջիկը մեծցաւ,
ամէն օր աղքատի տեղ կը գնէր ինքզինքը,
կ'երթար թագաւորի տունը կը մտնէր, ա-
մէն բան կը լսէր, կ'իմանար ու ետ կը
դառնար :

Տղան որսի ժամանակ պատահեր էր իր
հօրը, երեք անգամ անոր առջեւէն որսը

խելեր էր : Թագաւորը երբ իմացաւ որ այսպէս կտրիճ որսորդ մը կայ, կանչեց իր քով ամեն իրիկուն իրեն հետ կը կերցնէր կը խմցնէր : Տղան պատմեց թագաւորին թէ ինք քոյր մըն ալ ունի, երկուքն ալ ծովէն հանւած են :

Աղջիկը օր մը հասկցաւ, որ թագաւորի հարսներ իմացեր են իրենց ողջ ըլլալնուն ու կ'ուզեն զիրենք սպաննել տալ :

4.

Իրիկունը եղբայրը տուն եկաւ, նետն ու աղեղը կախեց, կ'ուզէր թագաւորին մօտ երթալ, քոյրն ըսաւ անոր .

— Եղբայր, Բարակ շունդ հետդ տար : Տունէն ներս մտած ատենդ Բարակի ոտքը դրած տեղը կոխէ անցիր, որ փոսը չ'իյնաս : Փունջ մը վարդ ալ տար, դռանը ետեւը, կաշիի մէջ պըլլուած կնկան վրան նետէ : սեղան որ նստիս առաջին պատառը Բարակիդ տուր, եթէ մեռնի, դուն հաց մի ուտեր, սեղանէն ել :

Տղան քրոջ ըսածին պէս կ'ընէ : Բարակը առաջին պատառը ուտելուն կը սատկի, տղան հաց չուտեր, կ'ելլայ տուն կ'եր-

Թայ եղածը կը պատմէ քրոջը : Քոյրը կ'ըսէ իրեն .

— Հացը թունաւորուած էր , ատոր համար սատկեցաւ Բարակը , ոտքիդ տակը փոս մը փորուած էր . Թագաւորի զօան ետեւի կիներ մեր մայրն է : Այս չարութիւնները ընողներն ալ թագաւորի երկու հարսներն են :

Ասոնք մտածեցին թէ ինչպէս իրենց մայրը ազատեն : Թագաւորը իրենց տունը հրաւիրեցին ճաշի :

Քոյր և եղբայր ծառայութիւն ըրին :

Թագաւորը շատ սիրեց երկուքն ալ , ուզեց անոնց նուէր մը տալ ու ըսաւ .

— Ուզեցէք ինչ որ ձեր սիրտը կը սիրէ և ես պիտի տամ ձեզ :

— Թագաւոր , մեր մայրն ու հայրը տուր մեզի , խնդրեց աղջիկը :

— Ես ի՞նչպէս տամ , աղջիկս , ես Աստուած չեմ , պատասխանեց թագաւորը :

— Դուն կրնաս տալ ըսաւ աղջիկը ու իրենց գլխէն անցածը բոլորն ալ պատմեց , իր ու եղբօրը գլուխները բացաւ , ցցուց իրենց արծաթ , ոսկի մազերը .

Թագաւորը ելաւ , գրկեց իր թուները ,

դարձաւ պալատ, անոնց մայրը հանեց Վա-
շիէն ու գաւակներուն հետ տուաւ իր
տղային :

Միւս օր ժողով ըրաւ, դատաստան
կտրեց, կրակ վառել տուաւ, այն երկու
չար հարսերը կրակի մէջ նետելով վառեց :

15
ՄԵՐ ԸՆԹԱՅԳՆԵՐԸ

ՀԱՅՅՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

	Ղրշ.
1. ԼՈՒՍԱՐՅԵՐ Այրբենարան	2.50
2. ԼՈՒՍԱՐՅԵՐ Ընթերցարան, Ա. Տարի	4.—
3. ԼՈՒՍԱՐՅԵՐ Գրաւոր, Ա. Տարի	2.—
4. ԼՈՒՍԱՐՅԵՐ Ուղեցոյց	10.—
5. ՄԵՂՐԱԳԵՏ, Ժողովածու Հայ և օտար գրականութեանց, Բարձր Ընթացք	12.50
6. ՄԱՆԳԱԳԱՆ ԱՇԽԱՐՀ, Ա. Գիրք (Հեքիաթներ)	3.50

ՄԱՐՈՒԼԻ ՑԱՆՆ ԵՆ

Է. Լաւարբեի Բ. և Գ. Տարիները

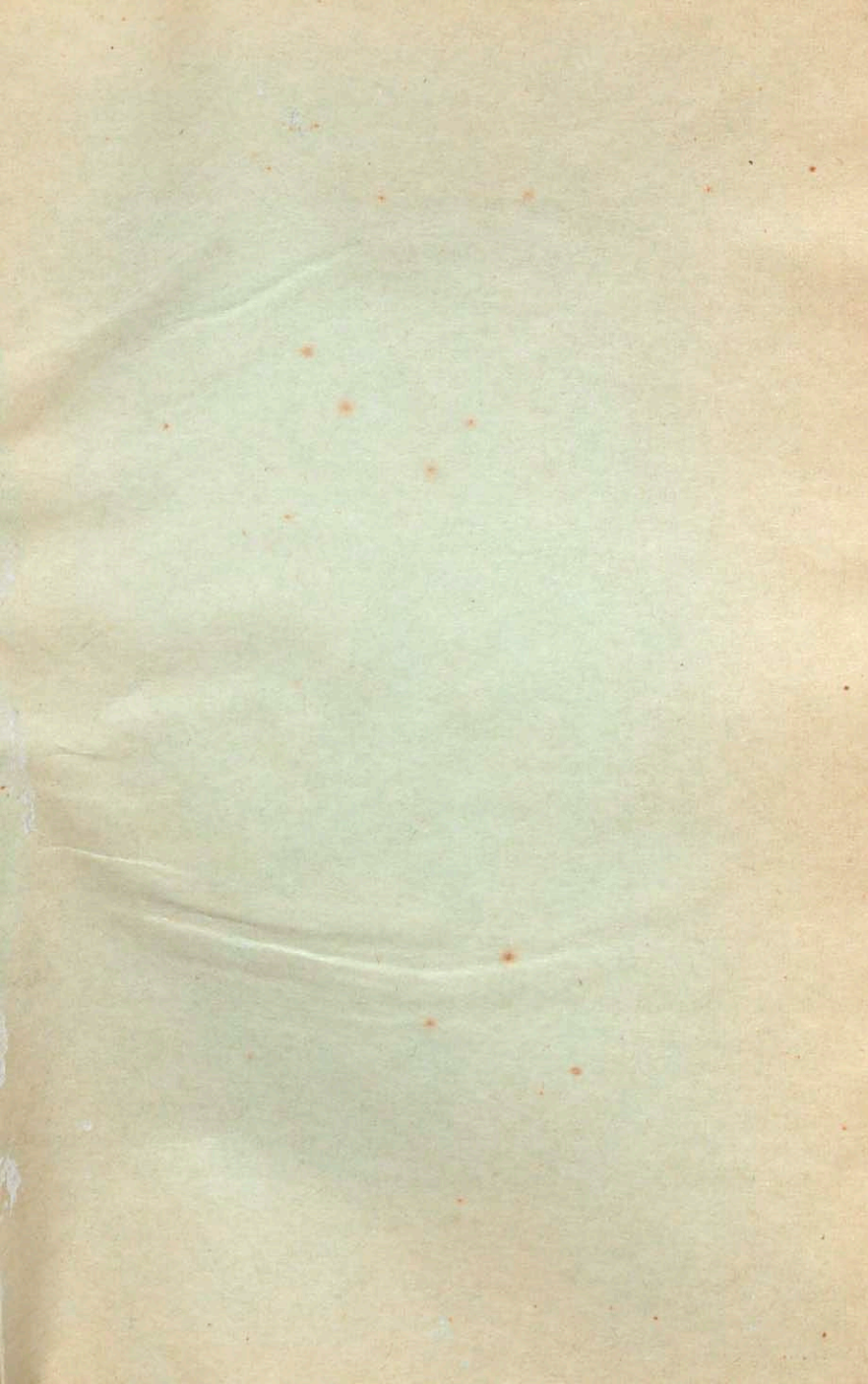
Մանկական Առօրացի, Բ. գիրք (Ռուբինզոնի պատմութիւնը)

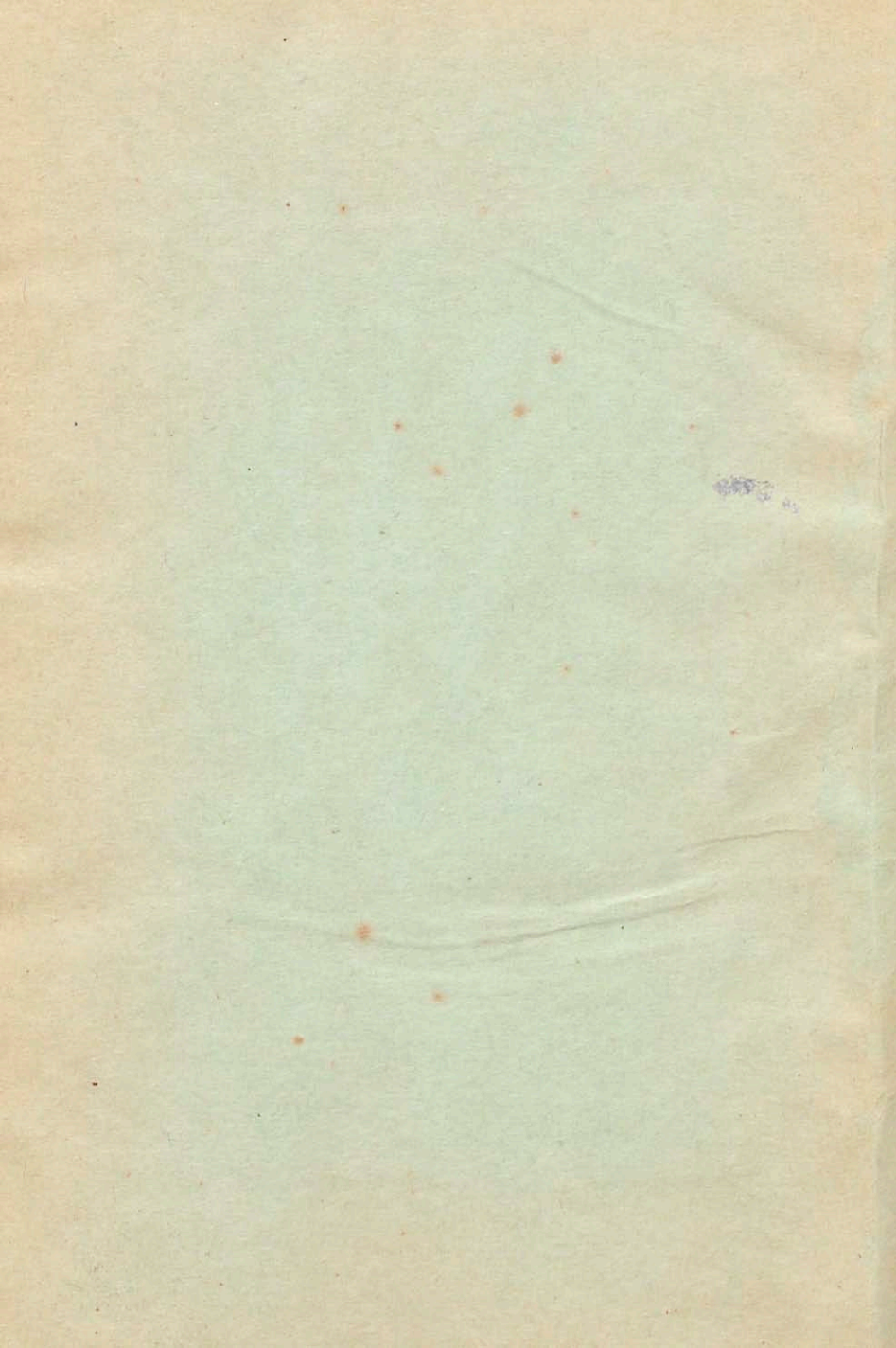
ԳԻՆ 3,50 ՂՐՇ.

Գիմէլ ապրիլի մեր հասցէին

ԱՐՄԵՆԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԳՐԱԳԱՃԱՌՈՒՄՆՈՅ

Կ. Պոլիս, Մարտիանըրար Ապրիլ Կփ. Խան, թիւ 19, 20

3689

108000

2013

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0008011

